Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

ССКП Чурапчытааҕы райкомун уонна народнай депутаттар оройуоннааҕы Советтарын органа

Хаһыат 1931 сыл алтынньы ыйтан тахсар

№ 33(5233)

1979 сыл, Кулун тутар 17 күнэ
СУБУОТА

Сыаната 2 харчы.

БУРДУГУ ҮҮННЭРЭЭЧЧИЛЭРГЭ — АЛБАН ААТ!

Художник Г. Гаусман плаката. «Плакат» издательство.

ССТА фотохроникэта.

КЫРЫС СИРИ БАҺЫЛААЧЧЫЛАР АЛБАН ААТТААХ ЮБИЛЕЙДАРА

Табаарыс Л. И. Брежнев тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэригэр, учуонайдарга, специалистерга, партийнай, советскай, профсоюзнай уонна комсомольскай үлэһиттэргэ, кырыс уонна оһорбо сирдэрэ туһаҕа таһаарыыга бары кыттыылаахтарыгар Эҕэрдэ суругу ыытта.

Кырыс сир, диэн этиллэр Эҕэрдэҕэ, үгүс тыһыынча советскай дьон биографияларыгар чаҕылхай страница буһыытыгар киирдэ. Албан ааттаах юбилейбытыгар — кырыс уонна оһорбо сирдэрэ туһаҕа таһаарыы 25 сыла туолуутугар — кырыс сири тиэрии бары кыттыылаахтарыгар истиҥник эҕэрдэлиибин. Кырыс сири бастакы баһылааччылар советскай дьоннор үрдүк нравственнай хаачыстыбаларын көрдөрбүттэрэ, кинилэр Ийэ дойдуга, коммунистическай тутууга дьылаатыгар бэриниилээх сулууспалааһын холобурдарын буолуохтарын буолаллар.

Кырыс сир бэйэтин күүһүн үүннэрдэ. Элбэх сотоһулуун, тыа эргэри ниппибит тыгар—эрэ күүрдэр кэскиллээр. ССКП КК от ыйынааҕы (1978 с.) Пленумун ырытыллан оҥоһуллубут тыа хаһаайыстыбатын сайдыытын саҥа программатыгар бурдугу, эти уонна тыа хаһаайыстыбатын атын бородууксуйаларын оҥорон таһаарыыны элбэтиитигэр улахан оруол кырыс сир оройуоннарыгар бэриллэр.

КЫРЫС СИР РЕЗЕРВЭЛЭРЭ ИЙЭ ДОЙДУГА СУЛУУСПАЛЫЫЛЛАР

Алма-Атаҕа кулун тутар 15 күнүгэр кырыс уонна оһорбо сирдэри баһылааһын 25 сыла туолуутугар аналлаах үөрүүлээх мунньах үлэтин бүтэрдэ. Кырыс сир резервэлэрин муҥура оссо да көстө илик. Мунньах кыттыылаахтара республика үлэһиттэрин тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥорон таһаарыытын салгыы билиэ-көстө элбэтиини оссо ордук актыыбынайдык ситиһэргэ ыҥырдылар.

Кырыс сири баһылааһын юбилейдарыгар аналлаах митиннэр уонна мунньахтар итини сэргэ Казахстан кырыс сирин уобаластарыгар, Алтайскай уонна Красноярскай кыраайдарга, Иркутскай, Кемеровскай, Омскай, Свердловскай уонна атын уобаластарга буолуталаатылар. Кинилэр кыттыылаахтара ССКП Киин Комитетыгар, ССРС Верховнай Советын Президиумугар ССРС Министрдэрин Советыгар, ССКП КК Генеральнай секретарыгар, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателигэр табаарыс Л. И. Брежневка Эҕэрдэ суруктары ыыттылар.

ССТА.

„ПРОГРЕСС-5“ ХАРААБЫЛ ОРБИТАЛЬНАЙ КОМПЛЕКСКА ТИКСИСТЭ

1979 сыл кулун тутар 14 күнүгэр «Прогресс-5» таһаҕаһы тиэйэр автоматическай транспортнай хараабыл «Салют-6»—«Союз-32» сэлайар орбитальнай комплекска кыттарыы тиксиһиннэриллиннэ.

Таһаҕаһы тиэйэр хараабыл орбитаҕа «Салют-6» станция холбоһуктаах хамсатар установкатыгар уматыгы, аппаратураны, экипаж олорун итиэннэ научнай чинчийиилэри уонна экспериментэри ытыылны хаачыйар матырыйааллары, ону тэҥэ почтаны тиэйэрэ.

ССТА.

РайПО отчуоттуур-быыбардыыр мунньаҕа

Бэҕэһээ, кулун тутар 16 күнүгэр, оройуоннааҕы Культура дьиэтигэр пайщиктаах боломуочунайдар отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтара буолла.

Мунньах райпотребобщество бырабылыанньатын 1978 сыллааҕы үлэтин туһунан бырабылыанньа председателэ таб. Н. А. Семенов дакылаатын итиэннэ ревизионнай комиссия отчуотугар таб. П. М. Барашков хос дакылаатын истэн дьүүллээтэ.

Дакылааттар суһуллуҥуларынан кэпсэтиигэ барыта 11 киһи тыл эттэ. Райпо бырабылыанньатын үлэтэ ортотунан сыаналанна.

Мунньах райпотребобщество бырабылыанньатын саҥа састаабын 9 киһиттэн быыбардаата. Бырабылыанньа председателинэн Семенов Н. А., председатель бастакы солбуйааччытынан Ермолаев Л. А., председатель солбуйааччыларынан Саввинов П. М., Адамов А. Н. уонна Анемподистова Н. Е. талылынылар. Кинилэри сэргэ бырабылыанньа чилиэннэринэн Пермякова Е. Д., Белых М. П., Евграфов Д. И. уонна Макаров П. П. быыбардаммыттар.

Райпо ревизионнай комиссиятын саҥа састааба талылынна. Киниэ председателинэн Егоров И. Д. быыбардынна.

Пайщиктаах боломуочунайдар мунньахтара республика потребительскай кооперациятын XX съеһигэр 19 делегаты талла.

БАРЫ КҮҮҺҮ — КЫСТЫК ЫАРАХАТТАРЫН ТУОРАТЫЫГА!

ССКП райкома, райсовет исполкома уонна ВЛКСМ райкома сүөһү кыстыгын ыарахаттарын туоратыыга оройуон бары үлэһиттэригэр Аһаҕас суруктара сир ахсын киэҥ сэҥээриини, итии сөбүлүү ылан эрэр.

Кулун тутар 14 күнүгэр Субуруускай аатынан совхоз Хатылытааҕы отделениетын рабочайдарын уопсай мунньаҕар ити Суругу ис хоһоонун совхоз партком секретара Е. Е. Ефимов билиһиннэрдэ.

Мунньахха кыттыбыт 250-ча киһи Ыҥырыыны тылаланан өйүүргэ, чугастааҕы күннэргэ сүөһү эбии аһылыгар фермаларга дулҕаны таһыыга, кырбаһыыга массабай субуотунньукка тахсарга быһаардылар. Нэһилиэк общественноһэ ити күннэргэ «Ийэ Бурдугу кууллаабыныга», орто оскуола коллектива хотон үрдүн хаарын түһэриигэ, совхоз киин аппаратын сулууспалааччылара күүстэн быһалын хостооһуннугар үлэлииэхтэрэ.

Болтоно отделениетыгар субуотунньукка эмиэ дулҕа бэлэмнээһинэ таҕыллыа. Огня Е. И. Куралов аатынан Чурапчы орто оскуолатын 25 учуутала тахсан үлэлээһиннэ.

Эмиэ итиннэ үлэни Мырылааҕа тоҕоороохтара, Кииҥэргэ шефтээхтэрэ, эт-үүт комбинатын үлэһиттэрэ, икки таһаҕас таһар автомобиллаах киирэн көмөлөһүөхтэрэ.

В. ПЕРМЯКОВ,
совхоз этээҕэм киин штаб начальнига.

x x x

Бүгүн Эриилик Эристиин аатынан совхоз Хадаардааҕы отделениетыгар күрүгүөмнээх субуотунньук ыытыллар. Отделение 20-чэ рабочайдара Улахан Сайыһыга астарыллыбыт дулҕаны чөмөхтөөн, тиэйэн аҕалан кыайыахтара. Оттон 30-ча киһилээх оскуола коллектива Бэрэ фермаларыгар дулҕа бэлэмниир.

Тыа хаһаайыстыбатын управлениетын үлэһиттэрэ Уорҕа учаастагар эмиэ үлэҕэ турунуулар.

А. СТЕПАНОВА.

x x x

«Чурапчы» совхоз киин аппаратын уонна Уһун Күөл бөһүөлэгин үлэһиттэрэ общественнай сүөһүгэ эбии аһылыгы бэлэмнээһиннэ көхтөөхтүк кытталлар.

Сотору таарыта кинилэр 40-ча киһилээх субуотунньука тахсан астарыллыбыт 30 тонна дулҕаны хомуйан Килэгин уонна Саалаҕ отделениеларын фермаларыгар тастылар, атын да үлэлэри толордулар.

П. МИТРОФАНОВ.

x x x

Эт-үүт комбинатын коллектива шефтээхтэригэр Субуруускай аатынан совхоз Соловьевтааҕы отделениетыгар утумнаах көмөтү оҥороллор. Ол курдук, ити массыына киирэн дулҕа тиэйиитигэр үлэлээбиттэрэ икки күнэ буолла.

Коллектив ССКП райкомун райсовет исполкомун уонна ВЛКСМ райкомун Аһаҕас суруктарын сөбүлээн, көмөтүн оссо күүһүрдэргэ соруктаналлар.

М. ПАВЛОВ.

ОНУС ПЯТИЛЕТКА МАЯКТАРА

Оройуон чемпиона

Валерий Дмитриевич БАРАШКОВ

13 №-дээх Чурапчытааҕы СПТУ-ны бүтэрэн баран Советскай Армияҕа сулууспалаан кэлбит Валерий Барашков 1973 сыллаахха Субуруускай аатынан совхозка шофердыан киирбитэ. Ити дьыл киниэ элтэ ый кэрэлгэ үлэлээн ГАЗ-53 автомашинанан 70 тыһ. тонна-километрдаах үлэни толорбута. Ноҥгүө сылыгар эмиэ ити массыынанан 149645 тонна-километры оҥорон паа састаан оройуон чемпион шофердуун салай дьиэтэтин котор чиэскэ тиксибитэ.

Оттон ыла Валерий Дмитриевич оройуон чемпион-шофердун Сочуоттаах аатын үс сылга субуруччу ылбыта. Киниэ 1977 сылга МАЗ-535 автомобилынан 255727 тонна-километрга тэҥнээр үлэни толорон, оройуон рекордун 45684 тонна-километрынан туппарбыта.

Коммунистическай үлэ ударнига, «Чурапчы» совхоз Килэгиннээҕи отделениетын чулуу шофера онус пятилетка ударнай сылыгар МАЗ-554-нэн 201,615 тонна-километры оҥорон, оройуон чемпионун аатын төрдүс тоҕулун ылла. Киниэ кэпсиэн үс сылга 6,56 центнер уматыгы кэмчилээтэ.

Эдэр механизатор ситиһиитэ үрдүктүк сыаналаммыта. Киниэ 1978 сылга Үлэ Албан Аатын III степеннээх орденынан наҕараадаламмыта.

В. Д. Барашков сыл ахсын эрчэ-дэхси үрдүк көрдөрүүлээххэ бэйэтин идэтин бары маллдардарын толору баһылаабытыттан, үлэҕэ үтүө сыһыаныттан, дьулуурунан быһаарыллар. Валерий Дмитриевич тимир көлөтүн курдугун көрө нэтэ, эрэмүөннүү сыыдьааччы. Ол да иһин киниэ массыыната хаһан да саахалланан турбат, ыраах уонна чугас рейстэргэ кыһалҕалаах ыллыыттан тохтообокко сүүрэр.

Быйыл кыстык саамай ыарахан күннээх тымныы ыйдарыгар—ахсынньыга уонна тохсунньуга В. Д. Барашков бииэ автомашиналаах колоннаҕа Лена өрүс сүнньүттэн 320 тонна оту таһарга эбэһээттэммитэ ылынан, оройуоҥҥа мэкэрбэл таһаарбыта. Механизатордар бэрбит тылларын чиэстээхтик толордулар.

Чемпион шофер бу күннэргэ бэйэтин бииир идэлээхтэрин кытары ыраах сиртэн от таһыытыгар дьулуурдаахтык үлэлииэр.

БОЧУОТТААХ БИЭС МИННЬУТТААХ ЗНАКТААХТАР

КЕМЕРОВО. «Карболит» холбоһук Кузбасс химическэй предприятиеларыттан иин бастакынан үрдүк хаачыстыбалаах бородууксуйаны оҥорорууга пятилетка бүтэһигэр баһаарыма-ммыт таһымы ситтэ. Билигин манна хас иккис оҕо һук бочуоттаах биэс мунньутун баһаарыма. Итиэхэ бородууксуйа хаачыстыбатын салайыы систематын түргэн таһымын олохто киллэрии уонна ону бары оттунан тупсарыы, чочуйан хааны көмөлөстө.

ССТА.

Месткомнар куоталаһаллар

Тыа хаһаайыстыбатын уонна соҕотуопка үлэһиттэрин профсоюһун райкома аҕыйах сыллааҕыта месткомнар икки ардыларыгар «Хаалдьылааҕа суох үлэлиэххэ!» диэн девиздээх социалистическай куоталаһыыны саҕалаабыта. Онно социалистическай куоталаһыыга үлэһиттэри хабыы, коммунистическай үлэ ньиии хамсааһына, наставничество, профсоюз мунньахтарын ыытыы, чилиэнскэй усунуос хомуура, кыһыл муннуктар үлэлэрэ уонна отделениелар производственнай көрдөрүүлэрэ учуоттаналлар.

Бу күннэргэ профсоюз райкомун президиума куоталаһыы 1978 сыллааҕы түмүгүн таһаарда. Онно Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдааҕы отделениетын месткома (председатель А. В. Захаров) бастаата. Бу местком социалистическай куоталаһыыга барыы рабочайдары хабан, кэмигэр түмүктээн испит. Сэттэ наставник 37 ыччаты үлэ ньымаларыгар үөрэтэллэр. Сылга 27 төгүл ыытыллыбыт мунньахтарга 60 боппуруос дьүүллэннэлибит. Ол үлэ-хамнаска улахан көмөлөөх буолбут. Биэс кыһыл муннуктар үлэлииллэр. Итэ үтүгэй опыт месткомнарга сырыыларыгар тэнитиллэн иһэр да. Бастакы миэстэлээх месткомга профсоюз райкомун көһөрүүлээх сыыдьар вымпела туттарылынна.

Профсоюзнай олох

Эрилик Эристиин аатынан совхозтан Чаҕырдааҕы местком (председателлэр А. И. Адамов, Е. П. Борисов) иккис, Хадаардааҕы местком үсүһү ылбыттар. Кыайыылаах месткомнарга босхо туристическай путевкалар бэриллибиттэр.

Карл Маркс аатынан уонна Эрилик Эристиин аатынан совхоттор месткомнара эмиэ элбэх өрүттээх үлэни ыыталлар. Производственнай, тэрилтэ-массабай үлэлэргэ балачча үрдүк көрдөрүүлэри ситиһэн Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдааҕы отделениетын месткома сыл түмүгүнэн бастыыр кыахтаах эрээри, ыгардас чилиэнскэй усунуоһу хомуйуу быһаарыылаах толорбокко кэлиинки миэстэҕэ түбэһиннэ.

Месткомнар социалистическай куоталаһыыларын тэрээһиннэргэ үгүс итэҕэстэр таһаарылыннылар. Усулуобуйа быһыытынан күрэхтэһии кыахтаах истэр түмүктээн иһиэхтээх этэ. Ол месткомнар кэмигэр дааннайдары киллэрбэккэлэр сыл түмүгүнэн эрэ быһаарылынна. Куоталаһыы сүрүн иһ хоһооннуун профсоюзнай үлэ сэргэхсийиитин ситиһии буолар. Субуруускай аатынан уонна «Чурапчы» совхозтар отделениелардааҕы месткомнара маныаха суолта биэрбэттин сыыһыннастылар. Месткомнар мунньахтара кэмигэр ыытыллан испэттэр, профсоюзнай усунуоһу хомуйуу бэрээдэктэммэтэ, курортнай, туристическай путевкаларынан үлэһиттэри туһаныыларын мөлтөхтүк тэрийиннэ. Кыталах уонна Сылан отделениеларыгар сайын пионерскай лааҕырдар үлэлээбэтилэр.

Үгүс месткомнарга үлэ былааннаммат. Мунньахтар түбэһиннэ боппуруостара, ардыгар бэлиэннэй ыйыттара юруунэн эрэ мунурданаллар. Итэ барыта профсоюз чилиэннэрин үлэлэрин, олохторун дьаһахтарын усулуобуйатын тупсарыыга үлэ утумнаахтык ыытыллыбатыгар тириэрдэр.

Профсоюз райкомунан ыытыллар социалистическай куоталаһыы бэйэтин өссө кэҥэтиллиэҕэ, аны совхоттор рабочкомнарын эмиэ хабыаҕа. Рабочкомнар куоталаһыыларын усулуобуйатыгар профсоюзнай активы үөрэтии, сүолор сайыҥҥы сынньалаҥнарын тэрийии, механизатордар, суоссуһуттар кылаастарын үрдэтии, техниканы саахала суох үлэлэтии, дьиэ-олох тахсыытын утары охсуһуу, үлэһиттэргэ курортнай, туристическай путевкалары туһаныылары курдук боппуруостар киллэриллиннилэр.

Бу куоталаһыы онус пятилеткэ төрдүс сылын былааннарын ситиһиилээхтик толоруута туһаайыллыахтаах.

М. РОМАНОВА,
тыа хаһаайыстыбатын уонна соҕотуопка үлэһиттэрин профсоюһун райкомун председателэ.

Полит-үөрэх оскуолаларыгар

АКТИВНОСТЬ ҮРДҮҮР

Олох-дьаһах комбинатыгар «Сайдыылаах социализм Конституцията» диэн оскуола иккис сылын үлэлиир. Оскуола 22 истээччилээх. Истээччилэр үксүлэрэ кыттыылаахтар. Биһиги үлэбитигэр партийнай тэрилтэ күүһэтэ ороһор, көмөлөһөр. Ол да иһин занятиелар кэмигэр ыытыллаллар, матырыйааллар программа быһыытынан үөрэтиллэн иһэллэр. Занятиеларга сылдьыы, активность үрдүк.

Пропагандист сүрүн сыалынан занятиелар кодьүүстэрин үрдэтии буолар. Программаҕа хаайтарбакка, тематын кэҥэтэн, олоҕу кытта ыкса сибээстээн ыытабын. Кэлин буолбут занятиеҕа дойду олоҕор уратыы суолтаны ылбыт ССРС Верховнай Советыгар быыбардар түмүктэрин билиһиннэрдим, кэнгэ Вьетнамҥа Китай экспансионисталара сэриинэн түспүттэринэн сибээстээн аан дойду балаһыанньатыгар ырытыы оҥоһулунна. Тоҕоостоох кэмигэр занятиеларга итинник дьону долгутар боппуруостары тута чуолкайдааһын истээччилэр үөрэххэ интэриэстэрин үрдэтэрэ чуолкай.

Кэлэр занятиеттан саҕалаан табаарыс Л. И. Брежнев Бауманскай быыбардыыр уокуругу быыбардааччыларын кытта көрсүһүүтүгэр этиитин үөрэтэр былааннаахпын.

Дьону ой-санаа өттүнэн иитии муҥур үһүгар производственнай активность үрдээһининэ тириэрдиэхтээх. Бу өттүнэн ылан көрөр буоллахха, биһиги оскуолабыт истээччилэрин ортолоругар производство маастара, бастаан иһэр үлэһиттэр аҕыйаҕа суохтар. Кинилэртэн ордук чорботон истээччилэрим Е. П. Саввина, А. С. Захарова, Т. И. Романова, таһас кырыйааччы А. П. Иванова, электросварщик М. Л. Карпов уо. д. а. ааттарын бэлиэтиэххэ сөп. Пятилетка төрдүс сылын сорудахтарын истээччилэр барылара болдьох иннинэ бастыыр хааччыйаллахтарын толороргоо дьулуһаллар.

С. МАКСИМОВ,
пропагандист.

Ыһыыга бэлэмнэниини саҕалыы охсуохха

XXV оройуоннай партийнай конференция ситэн туруктаах үүнүүнү ылыыта, бааһыналары таҥастааһыны тупсарыыга, сүөһү аһылыга буолар культуралар ыһыыларын кэҥэтиигэ улахан болҕомтону уурбута, чопчу сорукутары туруорбута.

Ол эрээри билиҥҥи туругунан оройуон совхозтара, общественнай сүөһү кыстыгын мараахтарыгар үтүрүйтэрбит аатыран, сааскы ыһыы бэлэмнэниитин үлэлэргэ ситэ суолта биэрбэт курдук сыһыаннаһан эрэллэр.

Биир даҕаны хаһаайыстыбаҕа сиэмэ бурдугу ыраастааһын саҕаланна илик. Сарайдарга, ыскылааттарга ууруллубут сиэмэни көрүү-харайыы, хаарын күрдьүү ыытыллыбат. Золотинкаттан 550-ча тонна сиэмэ таһыллыахтааҕа бачааныга диэри саҕалана илик. Сорох сирдэргэ сиэмэ бурдугу сылгыга сиэтии, гидропоннай ньыманан күөх массаны үүннэриигэ туһаныы чахчылара таһаарыллаллар.

Субуруускай аатынан совхоз Хатылытааҕы отделениетыгар куһаҕан көрүүттэн-харайыыттан, ньиэтиинэһэ суох буолуутуттан икки подвалга сиэмэ хортуоппуй үлүйдэ, элбэх хоромньу таһаарылынна. Итэ туһунан кэпсээни хаста даҕаны буолла эрэри, билигин даҕаны быһаарыллаах дьаһаллар ылылла иликтэр. Онон бу отделениеҕа улахан дьиксиниэрилээх балаһыанньа үөскээтэ. Бу совхоз Якутскайтан 100-чэкэ тонна сиэмэ хортуоппуйу суол алдьаныар диэри тиэйэн аҕалара булгуччулаах. Кулун тутарга совхозтар подсолнечник, турнепс, оҕуруот астарын сиэмэлэрин толору хааччылыахтаахтар.

Ыһыыга туттуллар тыа хаһаайыстыбатын массыналарын өрөмүөнэ биир да отделениеҕа саҕаламмакка турар. Совхозтар мастерскойдарыгар, тыа хаһаайыстыбатын производственнай-техническэй хааччыйыы тэрилтэлэригэр даҕаны өрөмүөннүүр плошадкалар бэлэмнэнэ иликтэр. Бу күннэргэ сир ахсын хаары күртэрэн плошадкалары оҥорторо охсуохха.

Оройуон совхозтара хаары үрдүгэн бааһыналарга 17000 тонна һоһуому таһаар былааннаахтар. Билиҥҥи туругунан оттон баара-суоҕа 1100 эрэ тонна һоһуом киллэриллиннэ. Манна баара-суоҕа үс трактор үлэлиир. Тыа хаһаайыстыбатын производственнай-техническэй хааччыйыы тэрилтэтэ Эрилик Эристиин аатынан уонна Субуруускай аатынан совхозтарга биэрбит тракторгдара атын үлэлэргэ туһаныллаллар. Онон бааһынаҕа органическай уоҕурдууну киллэриигэ хаалыыттан тахсарга тракторы эбии туруортуурбут наада.

Быйыл хаар халыҥ. Онон хаартан элбэх уу кэлэрэ сабаҕаланар. Итини мүччү тутан иннигэн быйыл хаары чиҥэтии эрдиттэн тэрээһиннээхтик ыытыллыахтаах, бу күннэргэ былаан быһыытынан 4500 гектарга бааһына, 4000 гектарга ходуһа хаарын чиҥэтэн бүтэриллиэхтээх этэ да, билиҥҥитэ хаппа даҕаны хаар тыытыллы илик. Былырыын бачааҕа оройуоҥҥа 4700 гектар нэлиэх ходуһа уонна бааһына хаара чиҥэтиллибитэ. Онон ситэн туруктаах үүнүүнү ылар туһугар сиргэ сииги муньууга болҕомтобутун уурарбыт наада.

Быйыл с ас биһиги оройуоммут 800 тонна минеральнай уоҕурдууну Алдараа Бэтээхтэн таһыахтааҕа. Ситон сыччах 570 эрэ тоннаны быраҕыллынна. Минеральнай уоҕурдуулары таһыыга тыа хаһаайыстыбатын производственнай-техническэй хааччыйыы тэрилтэтин автоколоннаата тура илик.

Сүөһү аһылыга буолар культуралары ыһыыга эмиэ улахан суолта биэриллиэхтээх. Бу күннэргэ Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдааҕы, Бахсылааҕы, Субуруускай аатынан совхоз Балыктааҕы, Сольвьёвтааҕы, Эрилик Эристиин аатынан совхоз Чакырдааҕы, Хаҥхсыттааҕы, «Чурапчы» совхоз Килэнкитээҕи уонна Арыылаахтааҕы отделениеларыгар кормовой культуралары үүннэриинэн дьарыктанар звенолар тэриллиэхтээхтэр, кинилэр састааптара чуолкайданыахтаах. Хаһаайыстыбаннай салайааччылар кэлэр сыллаах общественнай сүөһү аһылыгын бэлэмнээһиҥҥэ билигиттэн бэлэмнэнэллэрэ эрэйиллэр.

Түмүктээн эттэххэ, сааскы ыһыы үлэлэрэ саҕаланыахтарыгар диэри икки ый эрэ курдук хаалла. Онон бу күннэри мүччү туппакка бэлэмнэнии үлэни түргэнник саҕалыы охсорбут булгуччулаах.

В. ЕРМОЛАЕВ,
тыа хаһаайыстыбатын управлениетын кылаабынай агронома.

БЫҺААРА ОХСУОХХА

«Якутсельстрой» тутар-тэрийэр участогын комсомольскай тэрилтэтэ быйылгы политическай үөрэх дьылыгар «Сайдыылаах социализм Конституцията» диэн 18 истээччилээх оскуоланы тэрийбитэ. Пропагандиһынан лесхоз кылаабынай лесничайэ С. И. Тоскин анаммыта. Эдэр пропагандист бастакы занятиелары программаҕа сөп түбэһиннэрэн ыытаалаабыта. Ол эрээри биирдэн биир мэһэйдэр үөскээн испиттэрэ. Бастаан үлэҕэ киириэхтээх объект сиппэккэ, эдэр тутааччылар сменанан үлэлээбиттэрэ. Оттон салгыы аны үлэһиттэр үгүстүк командировкаҕа барыталаабыттара. Онон, пропагандист кэпсииринэн, баара-суоҕа 5 занятие ыытыллыбыт. Түөрт-биэс эрэ истээччи хаалбытынан сатта дьыл быдан, иннинэн ыла занятие ыытыллыбатах. Комсомольскай тэрилтэ бу оскуола үлэтэ тохтор куттала киириитигэр ороспотох, пропагандист информациятын истибэтэх.

Производственнай кыһалҕаттан сылтанан үлэлээһин, командировкаларга барыы баарын да үрдүнэн комсомолецтар уонна ыччаттар политическай билиилэрин үрдэтиилэрэ тохтотуллуо суохтаах. Маныаха, бастатан туран, комсомольскай тэрилтэ кыһанара наада. Оскуола истээччилэригэр сорудахтары биэрэн быс тах кэмнэ түс бэйэ үөрэнитин тэрийиэххэ, кэмиттэн кэмигэр отчуоттата бэрэбиэркалыахха сөп этэ.

Бу элбэх ыччаттары түмэн комсомольскай тэрилтэ соҕотох политшколатын ыһан кэбиспэт суһал дьаһаллары ылыллаҕына табыллыаһы.

С. ЧИЧИГИНАРОВ.

ЭДЭРДЭР СИТИҺИИЛЭРЭ

Сибээс уәлэһин А. И. Монастырева салайар телеграфистара сыл бастакы икки ыйыгар бэйэлэрин соруктарын ситиһиилээхтик толордулар. Комсомольскай-ыччат коллектив өлүүнү былаанын 8 бырыһыан куоһаран 1636 солкуобайдаах үлэни оҥордо. Кыргыттар телеграммалары кэмнэр, чуолкайдык ыларга-биэрэргэ бары болҕомтолоохтук үлэлииллэр.

Е. СТРУЧКОВА

КИЧЭЛЛЭЭХТИК КӨРӨЛЛӨР

Быйыл сылгы кыстыгар улахан мараахтар үөскээтилэр. Онон сылгыһыттар да хаһааҥҥытааҕар улэһимньылаахтык үлэлииллэрэ эрэйиллэр.

Субуруускай аатынан совхоз Соловьевтааҕы отделениетыгар сүүстэн тахса сылгы аһатыыга киирэн турар. Сылгыһыттар кинилэри сарсыардаттан сиэгэ сиргэ көһөрө сылдьан аһаталлар, өссө эбии фураһы сиэтэллэр. Кичэйэн көрүү-харайыы түмүгэр сылгылар түүлэрэ-өҥнөрө сылыйа тупсан эрэр.

Е. МАСАЕВ

САAС КЭЛЛЭ—БУРДУГУ ҮҮННЭРЭЭЧЧИ, СИТИҺЭН ИС!

В. Грищенков художник плаката. «ПЛАКАТ» издательство.

ССТА фотохроникатa.

Тайҕаҕа проводтар

«Синегорье» подстанция бастакы уочарата уонна тутулла турар Халымытааҕы ГЭС-и кытары Ягодное диэн оройуон киинин холбуур 80 километр усталаах ЛЭП-22 тутуллан үлэҕэ киллэриллиннилэр. Итилэр тутуулара электроэнергиинан толору хааччыйар кыаҕы биэриэхтэрэ.

Оттон үрдүк күүрүүлээх линия металлическай атахтара «Дукат» рудник диэки салгын хардыылыы туруохтара. Итэ рудник Омсукчанҥа үлэлиэҕэ. Электромагистраль быйыл толору күүһүнэн үлэҕэ киириэҕэ.

ЛЭП-22-ни тутар электромонтажниктарга опыттаах пилоттар Е. Филиппов уонна П. Карамысов салайааччылаах вертолеттар экипажтара көмөлөһөллөр. Кинилэр үгүс тонна ыйааһыннаах атахтары илин былыты нөнүөлүүр үрдүк чыпчааларга итиэннэ соппалар эниэлэригэр тирээрдэллэр.

Халымытааҕы ГЭС үлэҕэ киирдэҕинэ трасса бүтүннүүтүн үрдүнэн рудниктарга чэпчэки сыаналаах электрическэй ток бэриэҕэ.

Г. КРАСНОГОР,
ССТА корр.

Магадан к.

ҮРДҮК НАҔАРААДА ЭЛБЭХХЭ ЭБЭЭҺИНЭСТИИР

Карл Маркс аатынан совхозка—Российскай Федерация Кыһыл Знамята

СИТИҺИИЛЭРБИТИН ЧИҤЭТЭР ТУҺУГАР

Онус пятилетка ударнай сылларыгар биһиги совхозпут государствоҕа 2065 центнер үүт туттаран, былааммыт соруда[иллэр]ын 104,9 бырыһыаҥҥа ситэрэ толорбута. Эти ылылабатан [illegible] 6,7, кураҥ үүтүттэн [illegible]—76,9 бырыһыан куоһарыллааммыт. 1977 сылга тиийэн [illegible], 328 центнер [illegible] эбии оҥорон государствоҕа [illegible] бырыһыаны толорбутпут.

Бу үрдүк көрдөрүүлэрбитинэн биһиги совхозпут Бүтүн Россиятааҕы социалистическай куоталаһыыга Саха сирин хаһаайыстыбаларыттан соҕотоҕун кыайыылаахтар ахсааннарыгар киирдэ уонна улахан үөрүүтэ. Биһиги РСФСР Министрдэрин Советын уонна ПСБСКС көһөрүллэр сыллар Кыһыл Знамятын ылар үрдүк чиэскэ тиксэн, алгыс баһаатыбыт. Итэ үрдүк наҕараада биһигини инникитин элбэххэ эбээһинэстиир.

Совхоз үлэһиттэр-хамнаһыттар билигин тута быһаарыммыт эрэйдээх үлэ-хамнасчыттар, биһиги итэҕэйэр буолабыт. Ол курдук, сирги туруктаах үүнүүнү ылыыга улахан хамсааһыннаах. Аҕыйах сылга тэҥнээтэххэ 3,2 эрэ центнер туруктаах культуралар үүнүүлэрин хомуйдубут. Баҕардаах суобуттан ылыахтар б.продукция кэмэ ачыгый, сөп туран сылааһа үрдүк.

Биһиги отделениеларбытыгар маары уулаах сирдэри киэҥ балаас биллэһиктэр туолбаттар, сири мелиорациялааһын, ньуолуу ууну олус ылынныыттар. Рабочайдар олорор усулуобуйаларын тупсарыыга, фермаларга суоһу маралан үлэлэрин механизациялааһыҥҥа эмиэ бодоҥ иитиилээхтэрдээхпит.

Балаҕан курдук, быйыл суоһу киэҥ ыһыллыа турар. Дойду уоһугар отторун [illegible], сорох отделениелар сыарҕа үөскүттэн стоговоз оҥорхалар. Бу үтүө, ыр ах үүнүүтэриттэн от тиийбэккэтигэр эмиэ улахан кутталдаах үөскээтилэр.

Итэ этиллибит итэҕэстэрэ, кэтэтүүлэри уонна кыраханнары туоратыы—биһиги чиэппэ турар соруктарбыт. Ону толору олоххо киллэрдэхпитинэ эрэ инники оттугар өссө үрдүк кирбиилэри ситиһиэхпитин бара диэн этэн өйдүүбүт.

1979 сылга өссө үрдүк—таһааран[ы]лааххтыык, күүрээннээхтик үлэлиэхпит. Бородуукусуйа кээмэйин элбэтиэхпит, кини хаачыстыбатын тупсарыахпыт!

Е. ВАСИЛЬЕВ, совхоз директора.

КЫАЙЫЫЛААХТАР БЫРААҺЫННЫКТАРА

Кулун тутар 14 күнэ. Соҕуруу сарсыардаттан тойон чэмэлийэ ойон эрэр салгыны күн көмүс утахтарын харыстанабалана, уорук-ното кутар. Бүгүн Карл Маркс аатынан совхоз ыһыыһын бэйэлэригэр — Дьабыылааҕа эмиэ этиннин үөрүүлээх бырааһынньыктыык күнэ үүнэр. Сарсыарда эрдэттэн ыраах отделениелартан производство бастыҥнарын—суоһүттары, комбайнердары, сылгыһыттары тиэйбит массыыналар хонтуора иннигэр биирдиин баар кэлитэлэтэллэр. Уулусса-ларга кэлии-барыы, үөрүү-көтүү үксээтэ.

Күнүс 11 чааска саҥата сельскай Культура дьиэтигэр элбэх киһи муһунна. Үөрүүлээх мунньаҕы кылгас ыһыллааһынан совхоз партком секретара таб. М. С. Оконешников арыйда. Кини тылы Саха АССР Министрдэрин Советын Председателин солбуйааччыта, таб. М. Е. Николаевка биэрэр.

— Күндү табаарыстар! Бүгүн эһиги үөрүүлээх бырааһыннык-тыынан истиннин, итиитик эҕэрдэлиирбин көнүллээҥ!—диир Михаил Ефимович. Кини этииттэн салгыы онус пятилетка ударнай сылларыгар Бүтүн Россия үрдүнэн тэһииттэлбит 1000-ныы совхоз социалистическай куоталаһыыларыгар кыайан ити, үүтү оҥорууга, үүт хомуурун оҥорор аһыы соҕотохтуулаах һ ы н г ы а, совхоз күүрээннээх үлэтин түмүктэрин астынан туран бэлиэтиир.

— Эһиги оргоҕутугар баар оройуон, республика киэн туттар чулуу үлэһиттэрэ— республика чемпион сылгыһыттара В. Н. Смирников, В. Я. Захаров, ааттар-быт сылгыһыт М. С. Толстоухов, пятилетка-тын үс сыллаах соруда-ҕын 20 бырыһыанынан куоһарбыт Тоҥой Дэрэ-тин фермэтын старшайа А. И. Слепцова, сылга биирдиин фуражнай ынахтан 2500-түү кг үүтү ыабыт Герой-ийэ, ферма старшайа З. Д. Капитонова уо. д. а. үрдүк ситиһиилэрэ бараабыттара үөрдэллэр. Саҥа кыайыыларга сырдык күүтэллэр.

1978 сылга производство кэлүүйүн үрдэ-тэр уопса ула хаачыстыбатын тупсарар, экономическай уонна социальнай сайдыы былааннарын ситиһиилэхтик толорор иһин Бүтүн Россиятааҕы социалистическай куоталаһыыга кыайыылааҕын таҕыстыбыт эһиги совхозкут коллективыгар РСФСР Министрдэрин Советын уонна ПСБСКС көһөрүллэр сыллар Кыһыл Знамятын туттарарбын көҥүллээҥ,—диир араатар.

Итэ тыллары саала дохсун алтыс тыаһынан көрүстэ.

Трибунаҕа Одьулуун отделениетын бирэгэдьиирэ Х. Х. Матвеев тахсар. Кини совхоз биир бастыҥ үлэлээх Үрэх Күөрэтэҕин фермэтын үлэтин сырдатан ааҕаста, ииникки «ордетэрин бараабыттарын. «Коллектив—дин Х. Х. Матвеев,—итэ кэлэн, бу сылын былааннарын үүтү ыаһыта 176 центнерин, ударнай сыл сорудахтарын 438 центнерин ааһаптарбыта.

Быйылгы кыстыкки үүтү ыаһыныга, ынахтар сүөһүтүн приплоба ылыыга эмиэ оройуоҥҥа инникин куоттэ иһэр.

Трибунаҕа— рабочай Г. П. Кардашевскай:

— РСФСР Министрдэрин Советын уонна ПСБСКС знамялара бэһэтини элбэххэ эбээһинэстиир. Итэ бүтүүмүнүт, ордук ычастар, кыламмыылаах үлэбит түмүгэ. Мин аҕыйах сыллардаа АВМ агрегатынан авал звеноҕу салайан үлэлиибин. 1976 сылга 420 тонна, 1977 сылга 210 тонна от мукатын соҕотуоннаммыт, кыстыкка улахан көмөнү оҥорбутпут. Аҕыйах сайын сырыыбут тиийбэтэттэн агрегат үлэлээтэр. Онон быйыл күүс ыһыыны киирээн, бу олус наадалаах техника мунунтуур кэлүүстээхтик үлэлэтэргэ соруктанабыт.

Үөрүүлээх мунньахха хардата тыллары Болугур отделениетын бирэгэдьиирэ В. Н. Сазонов, совхоз директора Е. Е. Васильев эттилэр. Кинилэр онус пятилетка төрдүс сылын сорудахтарын толорорго бары күүспүтүн, дьоҕурбутун ууруохпут диэн эрэннэрдилэр.

Түмүгэр, мэһилэх кыттыылаахтара пятилетка төрдүс сылын былааннарын ситиһиилээхтик олоххо киллэрэргэ биир саҥанан үрдүгэлбит эбээһинэстибэни ылыннылар. Кинилэр 1979 сылга былааны таһынан 150 тонна эт, 1490 тонна үүтү государствоҕа туттарыахтара, түүлээх соҕотуоппатын биэс сыллаах сорудаҕын толороору, сылга устата государствоҕа 473 тонна оҥорон аһы аттылааҕарга соруктаналлар.

Г. СИВЦЕВ, «СО» анаал. корр.

СНИМОККА: Знамяны туттарыы үөрүүлээх түгэнэ.

ИННИКИ КИРБИИГЭ

Биһиги отделениебыт биир бастыҥ көрдөрүүлээх фермата—Куула Күөл. Манна 74 ынахтаах кыстыыр турар. Онно оһыттаах сүүһүт А. П. Дьячковская старшайдаах биэс ынахчыт көрөр.

Коллектив аҕыйах ыйга таҕыстыйынан 6615 кг үүтү ыыран үрдүгэлимит социалистическай эбээһинэстибэни ылымыттан 9436 кг-нан толорбута, биирдиин фуражнай ынахтан 127-лии кг үүтү ыабыта.

Ферма старшайа Аграфена Павлова олуппутта биирдиин фуражнай ынахтан 225-лыы кг үүтү ыан, эбээһинэстибэтин икки бүк толордо. Кини кыстык аҕыйах биэс ыйыгар фуражнай ынахтан 494-түү кг үүтү ыаран ылан, оробун ынахчыттарын социалистическай куоталаһыыларыгар үһүс миэстэҕэ таҕыста. Атын да ынахчыттар көрдөрүүлэрэ итинтэн намыһаҕа суох. Дария орто оскуоланы бүтэрэн баран, быйыл икки сылын ыттан ынахчыттыыр Светлана Гуляева отчутта вало ыыйынан 1601 кг үүтү ылан, эбээһинэстибэтин 321 кг-нан аһарда. Оттон комсомолка Галина Дьячковская ынахтан аҕыйах ыйга 132-лии кг үүтү ыата.

Бу коллектив аттыбар биир да хаалыыларга суох диэн дьэбиһинэн үлэлиир. Куула-күөллэр кыстык 5 ыйыгар фуражнай ынахтарын ахсыттан 383-түү кг үүтү ылан эбээһинэстибэлэрин куоһаран иһэллэр.

Ферма итиннин ситиһиитин төрүөтүнэн сүөһүгэ эбии аһылык дэлэйдик, таһаатын быстахха бэйэлэрэ, сүөһүттэр дьулуурдаах үлэлэрэ буолаллар. Маша Е. М. Дьячковская кормокухнята үтүө суобастаахтык үлэлиир. Кини күн ахсын дуулаттан, комбикормтан 3,5 тонна кормнун киллэрбэнү бэлэмниир.

Бу күннэргэ фермаҕа 40-тан тахса ынах төрөөтө. Саҥа төрүөх ыах ынырай кэрээттүгэ барыллыа иһэр. Бэлиэтин түмүгэр 66 сүөһүтэрэ аныскаах ынахтан 15-тэ искусственнайдык сиэмэлээтэ. Бу дьыаланы техник-осеменатор М. А. Сибиряков балачча үчүгэйдик сарааһыйытын болиэтиэхпитин баҕарабыт.

Түмүктээн эттэххэ, биһиги биир бастыҥ фермабыт коллектива кыстыкка ылыммыт социалистическай эбээһинэстибэтин толорор туһугар, Бүтүн Россиятааҕы үрдүк наҕараадаҕа дьаалатын [illegible] дьулуурдаахтык үлэлэрэ бэлэм эрэллээх.

А. ВАРЛАМОВ, Одьулуун отделениетын управляющайын э. т.

Снимокка: (хаҥастан уҥа) Куула Күөл фермата иккис ынахчыттара Галина Дьячковская уонна Светлана Гуляева сылыныылэлэрин кэмигэр.

П. Оконешников фотота.

БРИКЕТ БЭЛЭМНИИЛЛЭР

Хаһан баҕарар курдук, быйыл биһиэхэ эмиэ суоһу кэнэ [illegible] кыстаан турар. Дойду уоһугар фермалар сылгыҕа үрдүттэн оттонон олороллор. Ырыҥ, дьүдьэх сүөһүгэ ордук саамал ыйдарга минеральнай туустар, витаминнар ситиһиилэрэ улахан оруоллаах бараллар. Онон биһиги отделениебыт олунньу 6 күнүттэн сандааһа төрдүр уонна ичаат сүөһүгэ минеральнай брикета бэлэмниир үлэлээх звенону тэрийбитэ.

Звеноҕу «Бочуот Знага» орденнаах рабочай М. М. Слепцов салайар. Кинилэр 400-тэн тахса сүөһүлээх «Сардаана» фермалыгар ыныыннаан үлэлииллэр. Суукка 1500 устуукалары бэлэмнииллэр. Кулун тутар 1 күнүгэр туругунан барыта 50000 брикети оҥордулар. Ону Мэҥкүүдэ, Толоон уонна Тоҥуулу фермаларыгар тарааттан биэтэйиннэй сыттыбыт.

Звено чилиэнэ И. Г. Копырин бэйэтэ ылыыланан брикети тэҥэлээр хоруудааны оҥордо. Хорууда устата 50 см, кэтитэ 25 см, дириҥэ 10 см. Кини үс камералаах. Хас биирдиин камератыгар 380 грамм брикет кутуллар. Маннык үс хоруудаҕан звено күҥҥэ 5,4—6 центнер минеральнай брикети холкутук бэлэмниир.

Брикеппит састаабыгар 50 кг комбикормага 150 грамм кутуу туралаах уонна рецепт быһыытынан сернокислай марганецы баккита. Золестэй [illegible], сернокислай цинкэни, сернокислай тимири, о. д. а. микроэлеменнары кутабыт. Итэ туустар бирдиинэрин ыйааһыннара 166 грамма тэҥнэһэр. 50 кг комбикормага 1,5 кг кэрээн кини саар тууһун булкуйабыт.

Итинник ыһынан бэлэмниммит брикети ырыганнабыт сылгыга киэп биэрэбэкхэ сөп.

Маннык саас М. М. Слепцов звенота минеральнай брикети өссө элбэҕи бэлэмнээн бары фермалары хааччыйарга соруктанар.

И. ИННОКЕНТЬЕВ, Баххы отделениетын [illegible].

НАСТАВНИК КӨМӨТҮНЭН

Комсомолка Раиса Седалищева Үрэх-Күөрэ фермадыгар иккис сылын үлэлиир. Кини опыттаах ынахчыт З. Д. Капитонова көмөтүнэн, күннэтэ сүбэтинэн үрүҥ илгэни үксэтиигэ туох баар күүһүн, сатабылын уурар.

Раиса кыстык аҕыйах ыйдарыгар фуражнай ынахтын ахсыттан 465-тии кг үүтү ылан былааны 134 бырыһыан толордо, оттон быйыл икки ыйдааҕытыттан 20,9 бырыһыан куоһарда.

А. ГОТОВЦЕВА.

НЭДИЭЛЭ СОНУННАРА

ОЛИМПИАДАНЫ КӨРСӨ

Хотторо. Дириҥэр бу кэмҥэ—ыччат бырааһынньыга.

Олимпийскай оонньуулары көрсө үлэҕэ киллэриллиэхтээх оройуонҥа уларийыи комсомольскай тутуунан биллэриллибит спортзааны тутууну аһыы үөрүүлээх биэчэрэ буолар. Онно бу объекка бастакынан үлэлээн тахсааччыларга комсомольскай путевкалар туттарыллыахтара.

А. ИВАНОВА.

АНЫ — ЭКРАҤҤА

Бүгүн П. М. Решетников аатынан народнай театр коллектива Я. Находкин «Улахан боҕор» диэн пьесатын туруорууга Якутскайдааҕы телевидениеҕэ устуллар.

Ити иннинэ театр коллектива бу пьесаны Хатылы олохтоохторугар туруоран күүһүн холоммута. Оонньууну көрөөччүлэр улахаппык кэрэхсээбиттэрэ.

«СО» корр.

ФЕСТИВАЛЬ САҔАЛАННА

Сылган нэһилиэгэр фольклор оройуоннааҕы иккис фестивалын бастакы тура саҕаланна.

Сельскэй Культура дьиэтигэр «Колүкэчээн» агитзона олохтоохторо, зоналарын үлэтин отчуоттаан туран, фестиваль иэ хоһоонугар сөп түбэһэр баай программалаах концерты туруордулар.

Э. ПОТАПОВА.

Киһини үөрдүбэт түмүктэр

«Урожай» ДСО оройуоннааҕы советын пленума буолан ааста. Онно ДСО уобаластааҕы тэрилтэтин X конференциятын түмүктэрин уонна оройуоннааҕы совет онтон үөскээн тахсар соруктарын туһунан дакылааты ССКП райкомун иккис секретара М. Е. Пермяков оҥордо.

Ааспыт сыллааҕы республикатааҕы комплекснай спартакиада түмүгүнэн биһиги оройуоммут сыччах VII миэстэ буолбута. Ити спартакиадаҕа 14 оройуон кыттыбыта. Ордук бокска (тиһэх миэстэ) уонна улахан дьоҕуно күүһү тустууга (VII миэстэ) мөлтөх көрдөрүүлээммит.

Оттон «Урожай» ДСО оройуоннардааҕы советтарын социалистическай куоталаһыыларыгар XIII миэстэҕэ хаалбыппыт, биир эрэ оройуон иннигэр түспүппүт. Ити сүрүн биричиинэтинэн оройуоннааҕы совет тэрийэр үлэтэ мөлтөҕө, ордук учуоту-отчуоттуппһа аахайбатаҕа буолбутун пленум кыттыылаахтара бэлиэтээтилэр. Производственнай гимнастиканан дьарыктаныыга, чилиэнскэй усунуоһу хомуйууга саамай мөлтөх көрдөрүүлээхпит. Физкультурниктары бэлэмнээһиҥҥэ, тэрээһин, чэбдигирдэр үлэлэригэ да элбэх итэҕэстэр бааллар.

Үрдүк кылаастаах спортсменнары бэлэмниир үлэ сатаммат суох. Ол курдук, ааспыт сылга 2 ССРС спордун маастарын бэлэмниир былаан туолбата, 12 оонньуур 10 бастакы разрядтаахтары, 1 оонньуур 3 спорт маастарыгар кандидаттары бэлэмнээтибит.

Пленумҥа тыл этэригэр «Урожай» ДСО оройуоннааҕы советын председателэ В. Н. Скопешников совхоз физкультурнай тэрийээччилэрэ үлэлэригэр эппиэттэлэһэ суох сыһыаннаһалларын сытыы кириитикэҕэ тарта. Чуолаан, Карл Маркс аатынан совхоз физорга Семен Осипов тэрээһин үлэтэ мөлтөх, холобур, көҥүл тустууга оройуон күрэхтэһиитигэр хамаандатын киллэрбэтэ.

Кытаанах орто оскуолатын физоруга, Саха АССР үтүөлээх тренерэ И. Н. Портнов ГТО комплексын туттарыыга мантан салгыы ордук күүскэ туруорарга ыҥырда. Итини таһынан кини күрэхтэһиилэргэ спортсменнары үлэлэриттэн босхолооһуҥҥа сорох салайааччылар көһүүнүк сыһыаннаһалларын кириитикэлээтэ.

Орто спортивнай оскуолатын директора Е. В. Пудов, тренердэр С. Н. Жирков, П. М. Стасов дьоҕурдаах оҕолору сүүмэрдээһин, бааны бөҕөргөтүү, спорт норуоттарынан федерацияларын тэрийии боппуруостарыгар санааларын эттилэр.

Конференцияҕа кыттыбыт Дириҥ орто оскуолатын физруга И. Е. Захаров, районо инспектора И. Е. Спиридонов үөрэнээччилэри эт-хаан өттүнэн сайыннарыыга кэккэ этиилэри оҥордулар.

Пленум үлэтигэр «Урожай» ДСО уобаластааҕы советын представителэ С. Е. Окоемов кытынна.

Пленум дьүүллээһиннэбит боппуруоска туһааннаах уураах ылынна.

С. ПОПОВ.

Сарсын—Парижскай Коммуна күнэ

1871 сыллааҕы Парижскай Коммуна аан дойду историятын бөдөҥ событиетынан, XIX үйэҕэ пролетарскай хамсааһын улууканнаах образецынан буолбута. Киһи аймах историятыгар аан бастаан рабочай кылаас былааһы илиитигэр ылбыта уонна 72 күн устата ыһыктыбатаҕа. Аһаҕас гражданскай сэрии уонна тас интервенция ыарахан уонна уустук быһыытыгар-майгытыгар Париж пролетарийдара саҥа общественнай уонна государственнай тэрийбиттэрэ. Коммунардар сэбилэммиилээх охсуһууга бэйэлэрин харыстаммат героизмы, революционнай халбаҥнаабат буолууну көрдөрбүттэрэ.

Ончотооҕу күннэр-дыллар биһигиттэн тэйдэр-тэйэн да историклар Парижскай Коммуна колуоннарын ойдоруттэн -саналаларыттан сотуллубат. Киһи рабочай кылаас охсуһуутугар мэлдьитин эрэбэрдэйбэт суолталаах.

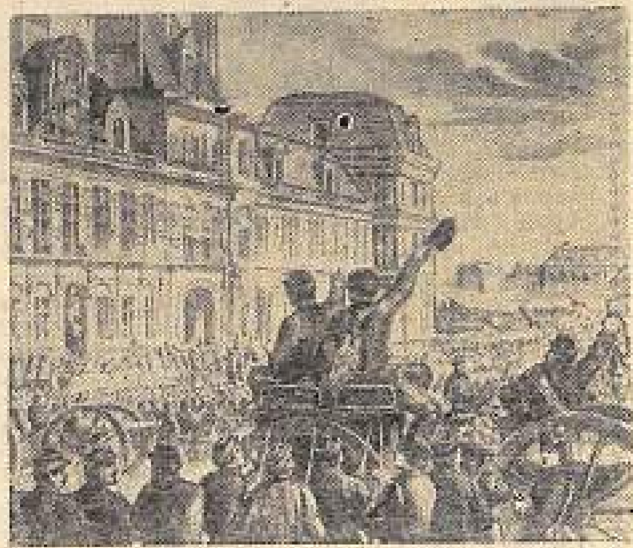

СНИМОККА: Парижскай Коммуна күннэригэр.

ССТА фотохрониката.

ССРС—ИНДИЯ: БИИРГЭ ҮЛЭЛЭЭҺИН САҤА САҔАХТАРА

Аан дойду тематыгар бэсиэдэ

ССКП КК Политбюрота чилиэнэ, ССРС Министрдэрин Советын Председателэ А. Н. Косыгин бу нэдиэлэҕэ түмүктэммит Индияҕа официальнайдык доҕордуу малдьыттааһын сылдьыыта икки норуот хардарыта сыһыаннаһыыларын историятыгар биллэр бэстэр суолу хаалларыаҕа саарбаҕалаамат. Ыалдьыттааһын кэмигэр Делигэ илии баттаммыт ССРС уонна Индия икки ардыларыгар экономическай эргиэн өттүнэн уонна научнай-техническэй бииргэ үлэлээһин үһүн кэмнээх программата кэлэр 10—15 сылга итиннник бииргэ үлэлээһин быһаччы хайысхаларын уонна формаларын быһаарар. Ити программа, А. Н. Косыгин Индия парламеныгар тыл этэригэр бэлиэтээбитин курдук, биһиги бииргэ үлэлээһиммитин үһүн бириэмэлээх уонна былааннаах төрүккэ туруорар.

Советскай уонна индийскай норуоттар доҕордоһуулара бэҕэһээ эрэ үөскээбит буолбатах—кини өрдөөҕүттэн олохсуйбут үгэстэрдээх уонна дириҥ силистэрдээх. Улуу Октябрь индийскай норуот босхолонуулаах охсуһуутун төлөнүн күөдьүппүтэ. Ити 1950 сыллааххa Индияны байатин бэйэтэ дьаһанар республиканан биллэриниит түмүктэммитэ. Ол эрээри колониализм кэмиттэн утумнаабыт үйэ саас тухары хаалыыны туоратар уонна экономическай тутулуга суох буолууну ситиһэр туһугар сүрэхтэһэн историческай суолу аһыахха наада. Ол суолтан сорҕото—кырата суох өттө аһыллынна: промышленнай производство кээмэйинэн Индия аан дойду бэстэҕэ уон индустриальнай государстволарын ахсааныгар киирдэ. Онуоха кыайан аһара сыаналаммат көмөнү биһиги дойдубут оҥордо. Кини көмөтүнэн билиҥҥи индийскай экономика государственнай секторын тирэҕинэн буолар 70-тан тахса бөдөҥ объектар тутуллуннулар уонна тутуллан тураллар. Олор ортолоругар биһиги дойдубут көмөтүнэн тутуллубут предприятиелар бүгүн дойдуга нефть 70, металл 35, электроэнергия 20 бырыһыанын, о. д. а. элбэх бородууксуйаны биэрэллэр. Советскай Союз Индияҕа итиини таһынан наука, доруобуйа харыстабылын, национальнай кадрдары бэлэмнээһин уобаластарыгар көмөлөһөр: үөрэх советскай заведениеларын истиэпэнньэтин сааһай араас идэлээх тыһыынчанан индийскай специалистар таҕыстылар.

Тутулуга суох олорбут сылларыгар Индия ситиһиилэрэ хараххa быраҕыллаллар. Өскөтүн бу дойдуу билигин 1950 сыллааҕар түөрт тогус элбэх промышленнай бородууксуйаны оҥорор, икки тогус элбэх бурдугу үүннэрэр буоллаҕына, өскөтүн индиец олоҕун орто уһуна 32 сааһтан 52-гэ тиийбит буоллаҕына, өскөтүн билигин кини начальнай, орто уонна үрдүк үөрэҕин заведениеларыгар 100 мөлүйүөнҥэ чугаһыыр киһи үөрэнэр буоллаҕына, онно биллэр-көстөр кылааты биһиги дойдубут киллэрдэ.

Индеецтэр биһиэхэ ити көмө иһин махтаналлар. Ол эрэри, биллэн турар, советскай-индийскай бииргэ үлэлээһин дойдуларга иккиэннэригэр барыстаах. Советскай промышленнай оборудованиеларга итиэннэ научнай-техническэй көмөҕө атастаһыы быһыытынан Индия биһиэхэ байатин үгэс буолбут табаардарын—чайы, джуту, табаҕы, специяны, народнай оҥоһуктары—даҕаны, промышленнай бородууксуйаны—Бхилаи, Бокаро металларын аккумулятордары, хирургическай инструменнары—даҕаны оңу тэҥэ таҥаһы-сабы, норуот туттар атын да табаардарын биэрэр.

Советскай индийскай бииргэ үлэлээһин экономика, наука уонна культура айгатинэн эрэ муҥурданнат. Кини тас политика уобалаһыгар эмиэ тарҕанар. Индия—Азия эйэҕэ дьулуһар улуу дойдута. Советскай Союз—эйэ знаменосеһа, тыыннаһыны сымнатыы итиэннэ эйэлэһэтик бииргэ олоруу политикатын көҕүлээччи. Дьэ ол иһин аан дойдутааҕы олох дьоһуннаах боппуруостарыгар кинилэр позициялара чугас-чугастары эбэтэр толору сөп түбэсиһэллэрэ дьиктиргэппэт. А. Н. Косыгин бу малдьыттааһын сылдьыытын кэмигэр дойдулар иккиэн Пекин Вьетнам Социалистическай Республикатын утары агрессиятын сорунуулаахтык сэмэлээбиттэрин уонна Китай сэриилэрин Вьетнам территориятыттан бэрт түргэнник итиэннэ биир тыла суох таһаарыылыа нодьуйбуттарын даҕаны дьиктиргиэххэ сатаммат.

«Сыллар ааһыыхтара, үөрүүх үөскүөҕэ, ол тынан барап уопсай идеялар уонна көрүүлэр ситимниир биир санаалаахтарын доҕордоһуулара үөстүө суоҕа», Индия Премьер-Министрэ М. Десаи үрдүк советскай ыалдьыкка туһаайбыт этиитин «Махабхарата» диэн былыргы индийскай эпос ити тылларынан түмүктээбитэ. Ити тыллар биһиги икки норуоттарбыт икки ардыларынааҕы сыһыаннаһыылар дьиннээх иэ хоһооноро, дьиннээх характердара арыллаллар.

В. СЕРОВ. ССТА.

Редакция почтатыттан

Ама, уолдьаспата дуо?

Кэнники кэмҥэ оройуон нэһилиэктэригэр пуунннарыгар ыт олус үксээтэ. Дьааҕык ыттар барбах үөстүлэ да буолан бүтүн бөлөҕүнэн көҥүл көччүйэллэр уонна көрөҕүн.

Биһиги, Хатылы нэһилиэгин олохтоохторо даҕаны, онтон-мантан була сатаан ыты иитэн дьэлэтии суолугар турбупут мэлдьэҕэ суох. Оттон ыты туох да көдьүүһэ, туһата суох мэнэк иитии куһаҕан өрүттэрдээҕэ биллэр.

Дьааҕык ыттар биһиэхэ оҕону улахан да дьону ытырбыттара элбэх. Кыһыҥҥы тымныыга үөрэх оҕолорун барар-кэлэр суолларыгар куттууллара үгүс. Атын да сирдэргэ дьон, ордук оҕолор ыккa ытыртарыылара, ыттан куоталары араас дьиэгэ-оһоҕо түбэһиилэрэ тахса турар.

Ыт элбэҕиниттэн санитарнай ирдэбил кэһиллэр. Кыһыҥҥы иһэр муустарбыт, сайыҥҥы күөллэрбит уулара картийаллар. Оҕолор ыты кытта оонньоон, ыбахтаан та саллар итиэннэ иннилэрин суумматтар.

Хатылы, Одьулуун, Мугудай, Кытаанах, Баһы курдук нэһилиэктэргэ ыт ыарыыта көстүбүтүнэн бу боппуруоска улахан болҕомтону уурарга, бары сирдэргэ көҥүлэ суох ыттары суох оҥортуурга ама, уолдьаспата дуо?

«Саҥа олох» хаһыат ааспыт сыл 136 №-гэр «Күннээҕи олох тематыгар» рубриканан бэчээттэммит Тоҥсоҕой «Ыт ыта отон...» диэн төбөлөөх ыстатыйата саамай сөптөөх. Итинэн сибээстээн сельсоветтар исполкомнара ыты иитиини бэрээдэктээһиҥҥэ суһал дьаһаллары ылыахтаахтара кыаллыбат. Хомойуох иһин, ыстатыйа сурулубутугу, «Дьолбутугар, сельсоветтн ымпуган салайааччылар үлэлээн абырыылара» диэн ыттар «чорууларо» олохтоох курдук.

Биир тылынан эттэххэ, ыты, ыарыыны иитиини бэрээдэктээһиҥҥэ сельсоветтар исполкомнарын сэргэ эмп, санэпидстанция үлэһиттэрэ уонна ветеринарнай үлэһиттэр кыһаллара наада.

Н. СОЛОВЬЕВ,
Хатылы олохтооҕо.

МАХТАЛБЫТЫН ТИЭРДЭБИТ

Биһиги иккиэн инвалидтарбыт. Төрдүс кылааска үөрэнэр оҕолоохпут.

Үлэни кыайбат дьоҥҥо совхоз олохтоох отделениетын салалтата уонна оскуола администрацията буолааннар хаһыс да сылын оттук маспытын киллэрэн, бэркэ абыраатылар. Ити иһин кинилэргэ улахан махталбытын тиэрдэбит.

Кэргэттии Евдокия
уонна Иван
ПЕРМЯКОВТАР.
Маралаайы бөһ.

«ДЬОЛЛООХ» БИЛИЭТТЭР

1978 сылга оройуоннааҕы кини сберкассаттан харчы-мал лотереятын отыылаахтар барыта 11 тыһ. солк. сүүйүүлэри ылылар. Ол иһигэр мотоциклар, холодильниктар, араас көбүөрдэр, электрическэй иистэнэр массыыналар, чаһылар о. д. а. бааллар.

В. ИГНАТЬЕВ.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

13 №-дээх СПТУ коллектива училище үлэһиттэрэ Н. Н. Кажепикинэҕэ уонна Е. М. Кажепикинэҕэ таптыыр ийэлэрэ
СИВЦЕВА МАРФА ИЛЬИНИЧНА
уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бэйэтин кутурҕанын тиэрдэр.

Таптыыр кэргэнин, ийэбит, эбэбит, эдьиийбит, балтыбыт, аймахпыт
СИВЦЕВА МАРФА ИЛЬИНИЧНА
уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүн бокуонньук дьүөгэлэригэр, аймахтарыгар, курутуйан туран, биллэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ,
балтылара, эдьиийдэрэ, күтүөттэрэ.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар—21-495, уопсай — 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 усл. печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапча, ул. К. Маркса 12. Тираж 3066.
№ ЗАКАЗА 33